

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féléoldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Árvák, özvegyek, rokkantak.

Még benne vagyunk a háboruban. Az Izonso partján elkeseredetten folyik a küzdelem. Az ágyuk dörgésébe katonáink rajta kiáltása vegyül s állják a küzdelmet rendületlenül. A nyugati harctéren is oly erővel tart a tusakodás, mintha most kezdték volna az erők összemérését. Azt hisszük mindazáltal, hogy e jelenségek mulékony természetűek és bár még sehol halvány fényugara sincs a békességnek, minden reggel, melyre felvirradunk, minden este, mikor álomra hajtjuk fejünket, közelebb visz bennünket a háboru végéhez.

A háboru vége! Ez az a várva-várt pillanat, melyet az egész világ eped. Hogyne, hisz végét jelent a vérontásnak, sok helyen a könnyes bánatnak, aggodalomnak és lelket gyötrő gondnak a megélhetésért. De a fegyverszünet, a leszerelés, a katonák hazatérése még nem jelenti teljességgel a harcok végét. Ha minden áll a levágott kalász, még sok munkára van szükség, míg a szem magtárba kerül, vagy plane az asztalra jut. A küzdelem sikeres megvívásával csak a rendet vágták meg hőseink, az aratással végeztek. A kasza nyomán az aranykalásztól rengő mező tarlóvá válik. Ehhez hasonlítani az országok képét is a fegy-

verszünet pillanatában. Amig minden rendbe jő, a békés kerékvágásba visszakerül, bizony időbe, munkába kerül. A háboru igazán akkor kezdődik, nem ugyan a vérontásé, hanem a nagy építőmunkáé, az anyagi, társadalmi, erkölcsi károk kijavításáé.

Az anyagi veszteség helyreállítása a munkaerő visszatérése után hamarosan megkezdődik. A vállalkozási kedv, az alkotó munka vágya eltölti a harcosok kedvét. Ők, akik látták az élet pusztulását, kettős ambícióval fognak hozzá a teremtő munkához, melytől hosszabb-rövidebb ideig elvonattak, mert az ember újak létesítésére, alkotásra s nem pusztításra született.

Van azonban egy másik tere a tenni-valóknak. Az itthonmaradt társadalom, meg az egészségesek nem feledkezhetnek meg azokról, akiket a háboru szerencsétlenné tett. Az emberéletben esett pusztulás nagyobb kihatásu lévén az anyaginál, itt kell először a szerető tevékenységnek a fájó sebekekre tenni kezét. Evvel azonban, nem várhatunk a harci zaj elültéig, mert akkor késő. A pusztulás nyomán meginduló új fellendülés hamarosan elfelejteti az emberekkel, hogy vannak, akiknek szemei még nem lesnek szárazak a békekötéssel, sőt küzdelmeik napja akkor virrad fel. Gondolok itt az árvákra, özvegyekre, a háboru rokkantjaira.

A társadalom nem nézheti egykedvűséggel, hogy mi lesz azokkal, akik miattunk jutottak árvaságra, értünk lettek csonkvá. És ha valaki szívére nem hallgat, az ész parancsa előtt hajoljon meg. Új felvirágzásról, a nemzeti erők fellendüléséről, a meginduló világversenyben az egyensúly fenntartásáról csak úgy lehet szó, ha van munkaerő, mely termelni tud. Ha fogyatékosabb is, mint volt régen, nem tesz semmit, csak legyen. Majd pótlódik a következő nemzedék erejével, ha lesz rá gondunk, hogy ezek is el ne vesszenek.

Erről akar gondoskodni a magyar kormány egy szervezet megalakításával, melynek hivatása lenne, hogy a hadirokkantakat és családjukat, továbbá a hadiárvasokat és özvegyeket pártfogásába vegye. A felhívások szétmentek az országba, hogy megindítsák a társadalom szívét, tette késztessek elhatározását. Helyesen teszi az államhatalom, ha a lakosság nagy rétegét be akarja vonni ebbe a mozgalomba. Az állam adhat pénzt, támogathatja az elhagyottakat anyagilag, de ehhez még más valami is kell. A szeretet, a jó lélek melegségének átsugározatása a sorscsapás által sújtottakra. Ezt várja az állam a társadalomtól.

Legfőbb vezetőink azt kívánják, hogy minden társadalmi osztályból jelentkezzenek hadigondozók és tanácsadók. Nem gyámok

Gyermekek hősök.

Iskolából hívták őket harcba,
Anyacsóktól pirult soknak arca.
Pelyhes állu kis leventék mentek,
Lábuk alatt a föld dehogy rengett.

Bizonyítvány szól mellettük szépen,
Hogy merültek a tudásba mélyen;
Mesterükhöz jártak eddig büszkén
Életük szebb reményeit üdvén.

Mely régóta országokat dőnget,
A véres harc elsodorta őket,
Elsodorta csaták közé ifjan
És pihen már sok a hősi sírban.

Fegyver villant, reszkető kezükben,
Egy-két csata — úgy akarta Isten,
Hogy számukra az legyen a pálya,
A honért szent áldozattá válva.

Viaskodtak egy szörnyűt a földön,
Hogy a honra pusztulás ne törjön,
Hogy ős fajuk meg ne legyen rotna,
Hogy a világ ne hulljon itt porba...

Védőszentek ezek a kis hősök,
Leveszem a kalapom előttük.
Ifju hősök! Ifjétek néznek
Mentől mind vészbe sodort létnek.

Sok szív, kinek egyetlen a célja,
Hogy ne legyen szertéptett préda

Lelke, hite, üdve ddáz sorsán:
Felétek jő, koszorukat hozván.

Gyermekek hősök! példaképek vagytok,
Sirotokra leborul sok bajnok,
Hogy míg üdvük viaskodva védik,
Szellemeitek fényeskedjék nekik!

Pakay Gáspár.

Pannontenger csillaga.

Irta: Váth János.

Két kicsi ablakra bubos házcsucs vet árnyékot. Belül kaptafaszorítással vesződik a gazda. Majd a kis üllön lapított bőr kalapácsolása csattog. A ház eleje pócikos. Vasárnap délutáni kiülésekhez minden szombaton fölsárazzák, kenőfölddel tisztára mázolják. Egy gyerek ugrik rá szaladtából. Beköszön:

— Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus!

Ahogy elárnyékolja az ablakot, már mérgesen kapja rá tekintetét a foltozó ember. A fűzőszáros ókulája mögül barátságosra formálódik a szája, szeme, bajusza, szemöldöke. Kilöttyentti tréfásan:

— Ha dicséred, veszed hasznát.

A cigányos barna kölyök a legjobb harangozó, legjobb orgonafújtató és leghűségesebb nyári minisztráns. Meg kell becsülni.

— Májszter ur, kész az édes anyám papucsa?

— Kész, csak bőrtalpa hiya.

— Akkor még nem kész.

— Még máma készen lesz, mondd meg a komámasszony anyádnak.

A gyerek megint eldicsértessékel; mert nem jár rá felelet, háromszor egyvégebe mondja a dicséretet. Utóbb is a varga unja meg s ráfeleli:

— Ha dicséred, veszed hasznát.
Delelőre kapaszkodik a nap. Az iskolából hazaeresztett fiutól anyja veszi el a vászontarisznyát s noszintja:

— Ereggy a kéccer Vargáhó, kérdezd meg, hány óra?

Beénekel a fiu az ablakon:

— Aaaggyon listeen jaó napoót!

— Ha ad is, nem is, mi gondod rá?

A gyerek röhent. Ismeri már a kiszólast, de tetszik neki, ingerli játékos kedvét.

— Májszter uram, kérdezti ides anyám, hány óra?

— Mondd meg édes szógám, egyik se hányja a másikat.

A gyerek ott nyöszörög egy darabig, hogy ebédet kell vinni a tavaszi alá szántóknak.

— Ha kész az ebéd, vihetitek.

A gyerek szemét nem lehet kiszurni. Neki pontos idő kell.

— Tizenegy, mula.

Lehet ezt érteni, hogy elmúlt; de lehet érteni tizenegyre is, mert a mulát inkább megszólitásnak veszi a gyerek. Tovább nyöszörög a fiu, míg rá nem fődmed a varga:

— Egy fertály tizenkettőre! Az ördög a nehéz kopolytűdba.

A függöny leugrott a polcra. S megengesztelődött szegény kétszervarga. A beezüstözött hangra nem mondta, mula.

— Ereggy szógám, harangozz. A gátorfalon a kulcs.

Pedig rossz hangulatban volt. Már megint megkevesedett a nyála, sokat állt egyfolytában. Fél a bélszugarodástól és az anyértől. Elhánnya a kezén levő új munkát. A harangozó gyerek anyjának lábellenjét iparkodott új talppal tartósítani. Még

ők, csak kíséretül a törvényes gyámoknak, nem anyagi támogatást kér az állam számukra, hanem társadalmi közreműködést. A hadigondozó örködik a gondjaira bízott árva elhelyezése, neveltetése, testi-lelki jóléte, betegsége esetén gyógykezeltetése iránt. Támogatja a gyámot a hadiárva érdekeinek előmozdításában. Itt arról van szó, hogy vállalkozzanak nemes gondolkodású egyének, akik pótolják az árván maradt apróságnál az apai gondoskodó szeretet melegét. Akiket megfosztott a háború támaszuktól, ne érezzék annak teljes hiányát. Apát az apa helyett, hogy a gyermek testileg-lelkileg tönkre ne menjen, el ne csenevészédjék, jóakaró tanácsadót, a magára maradt özvegy mellé, hogy a család szét ne dőljön, az apai ház el ne árvuljon. Tanácsadót keresnek önkéntes ajánlkozás útján a rokkant mellé, aki tanácsal ellássa, érdekében közbenjárjon, sorsának javítására gondja legyen, hogyha a rokkant földműves falujába visszatér, félkézzel vagy lábbal ne legyen kénytelen koldulni, hanem ha szerényebb keretek között is megkereshesse kenyerét. Arról van szó, hogy a rokkant munkás ne álljon csonkán, elhagyatva a gyár kapuja előtt, hanem legyen, aki felkarolja; a munkaalikalom megtalálásában segítségére van.

Katonáink a harctéren gondoskodtak rólunk, megoltalmaztak bennünk. Hisszük, hogy férfaiunk és a nővilág átérzik, hogy kötelességeik vannak azok iránt, akik életükkel védtek itthon a férjet, a hitvest és gyermeket. Ép ezért becsületbeli kérdésnek tekintik, hogy hálából, viszonzásból egy rokkantnak, hadiárvának vagy özvegynek segítségére legyenek. Bizunk benne, hogy a magyar társadalom tudni fogja kötelességét.

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. Szemerey János nagybajomi lelkész plébániájára f. hó 16-án törvényszerűen investitált.

Katonai behívás. Horváth Elek csatári káplán tényleges tábori lelkési szolgálatra behivatott.

gyorsan sötétedett. Február eleje járta. Lány, böjtölő szeles idők. Ami keveset fagyott éjszaka, reggel fölnyálkásította a nap. De a barányfelbős' éjeleken nem is fagyott. A halászkok, mert jobban kifizette a fáradságot, éjszakára fordították a huzást. Kétszer Vargának a megfogatkozott nyála egyszerre előntötte a száját jó kis halpaprikásra, vagy keszges halászfétreke.

Mikor elharangozta az esti Urangyalát, a beavatottak tudták, hogy az Isten bölcsességére bizza a falu sorsát. Röviden huzta a három verset. A szélről ugy se hallják, vagy ne is hallhassák. A foltos szűrt a templomgrádicsra fektette. A dárdát az ajtófélfának állította. Ugyis ködmenben van. Ugyis jó déli szél járja. Ha nagyon szaporán szedi öreg lábait, vagy meg kell markolászni inaszakadtig a megtelt hálót, az is lekérdőzkedik róla. A fűzői Sarokba fölgentetni nem egészen gyerekjáték. Hát csak őrizze a szűrt, meg a dárda a falut. Ugyis hiába őrizk a városi, ha az Ur nem őrsz. Így énekli a mester a vesperás létániankon. Gondolta el lelkiismeretföldöl a vén lator, valahányszor hivatalbeli kötelessége útjába állt. Félretolta, mint az eleje vágó déli szelet.

A halászkunyhónál csönd fogadta, illetőleg a szél dudált a csucsdeszkán. Megértette, hogy a bokor fölvezetett a fűző alá. Némi fejtörést okozott neki. Hátba vizre huznak, hátba délnek eveztek? De csak megindult. Most már a szél segítette. Tolta, mint a vitorláhajót. A felhőkől szűrt holdvilágításnál meglátta a fűző alá igyekvő dereglyéket. Ámos, fátlyas alakjukat hanykódította a szélverte hullámzás. Ahogy a Csucsospartoktól a fűzői lápságra fordult, a Bakony fölött palaszin felhőtáblán suhant el a bujdosó hold fénye. Kelemenien széláramlat csapta meg izzadt nyakát. A ködmen fölé jól esett volna a szűrt is. Törkövő hangulatát megdidergette a hideg bakonyi jövevény. Mintha a

Pályázat. A sármelléki plebániához tartozó Égenföld fiókközség tanítói állására pályázat hirdettetik. — Javaldalma: kétszobás lakás, konyha, kamra és istálló, 500 □-öl kert; a keszthelyi uradalmi pénztárból 400 korona és államsegély. A pályázatok május 29-ig a sármelléki (Zala m.) plebániához küldendők.

A tisztviselőkért. A Városok Lapja a következőket írja:

A kormány körében alapos megfontolás tárgyává tették a köztisztviselők kívánságát. Egységesen kialakult a vélemény, hogy az ország tisztviselőinek állását szervezni és biztosítani kell.

A pénzügyminiszter állítólag megbízást kapott egyrészt az állami és közhivatali tisztviselők javalmazásának egységes terv szerinti rendezésére. Tért nyér az a kormányfőfogás is, hogy a pénzbeli segély oly arányu emelése, amelyet a memorandum sürget, nem volna célravezető, mert egyrészt az élelmickek és iparuk rendszerint lépést tart a tisztviselői segélyekkel, másrészt az ország különböző helyein egyes cikkek beszerzése lehetetlen.

Éppen ezért olyan tervezeten dolgoznak, amely a tisztviselők közvetlen állami ellátását biztosítaná a háború folyamára. Vagyis a tisztviselők segélyével kapcsolatban egy utalványrendszer életbeléptetését, tervezik. Ez utalványok a tisztviselők mindennemű elsőrendű szükségleti cikkeire nézve szólnának. Az élelmiszerutalványok ellenében az állami központok szolgáltatják ki önköltségi áron az élelmiszereket. Hasonló módon tervezik a cipő és ruhaellátást közvetlenül állami központ — szétosztásban.

Ezt a természetbeni ellátást kiterjeszteni tervezik az összes állami-, városi- és magántisztviselőkre. A rendszer végrehajtása egy szigoruan ellenőrizhető jegy- és utalványrendszert feltételez. Most ennek az utalványrendszernek az előkészítésén dolgoznak a kereskedelmi, földművelésügyi és pénzügyminisztériumban.

A tisztviselők természetbeni ellátását egyekben a városi élelmezési központok bonyolítanák le, ahol pedig nagyobb tisztviselőtestületek létesültek, maguk a szövetkezetek kapják meg havonként a szükséges készleteket s a fizetés és a csa-

tócsák, pocsolják kis felületét már megdermesztette volna, érezte vagy képzelte csizmája talpa, sarka alá.

A halászkok irányába ért. A hold rávetette a szentkirályszabadjai szentegyház pilléres oldalára sugarát. De hirtelen, mintha a torony is megbillent volna, letörtülte a mosolyt. Hármát se pillantott kétszer Varga, pedig nyughatatlan szempillái voltak, végigsírt a völgyön az első löködjéji roham. A halászkokat, akik hamar lehányták a vasmacsákat, közrefogta a déli széllel s összeesküdve forgatta, hanyta, cibálta, vitte, hozta. A felhők lehassák a víz fölé. A vizek fölörnyosultak a felhők közé. A vén Varga kiabált a halászkoknak, mintha azok látnák és hallhatnák, mikor jómagukkal is tehetetlenek. Az észak felől megállt első, gazdabárka elszakította láncát és oldalával nekisodródott a párja oldalának. Bördája beszakadt. Alig birtak átvergődni róla az épen maradt. Kibálás, ordítás, kétségbeesés tehetetlenítette az itéletidőben őket. Azonban fejtetlenségükben nem engedelmeskedtek. Mozdulni, hogy a partra vergődjenek, nem mertek. A hajó tele lett vízzel. Az elmerülés veszedelem környékezte a kompániát.

A Varga kiáltozott. Tanácsokat, rendelkezéseket osztogatott be nekik. Azok meg ottlétét se tudták, olyan messze eveztek, olyan kétségbeesett helyzetbe sodródtak. A szél zudult a litéri, rezil sikokról. Hordta a zuzmarrát, majd rötáson a havas-est. Boldogtalan világot szenvedtek a hajósok. Varga is elvesztette szem elől őket. A zimankó kárpítja rájuk gördült. Csoda, hogy a vasmacsakalanc birta, mikor térdreborult a halászgazda és rikácsolva térdelésre készítette embereit is. Összebujtak a hajófarán s énekeini kezdtek az adventi antifonát:

Üdvözlőnknek szent Anyja,
Mennyeknek megnyitott kapuja,
Tengeren járók callaga,
Boldogságos szűz Mária!

(Folyt. köv.)

ládiagok száma arányában, a fizetéssel egyidőben megkapott jegyek ellenében válthajják ki.

Emellett a háborús segélyek megszüntetésével a törzsfizetések százalékos emeléséről, vagy a mostani 35%-os háborús segély 55—60%-ra való emeléséről lehet szó, de e tekintetben a pénzügyminiszter még határozott nyilatkozatot nem tett.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegyei közigazgatási bizottság folyó hó 10-én tartotta rendes ülését. Az elhangzott jelentések a vármegyei közállapotoknak ezt a képét mutatják:

Adóügy.

Az egyenes adók kivetése folyamatban van s amint a körjegyzőségekből a kimutatás mindenünnen beérkezik, befejezik.

A hadmentességi adó kivetési összege 193.915 kor. Április végeig e címen 990 kor. folyt be.

Egyenes adókból a múlt hó végeig 2,169.667 kor. tartozást állapítottak meg. A befizetés összege 662.360 kor. volt. Idén 86.787 kor.-val több adó folyt be, mint a múlt év áprilisában. Behajthatatlanság és elemi kár címén adótörles nem történt. Adófizetési halasztást, valamint ideiglenes házádomenlenséget nem engedélyeztek.

Jövedelmi adó címén 24.809 kor.-t fizettek be, 12.402 koronával többet, mint a múlt év áprilisában.

Az állami jövedék- és egyéb közadók módjára befizetett címek összegéről a következő kimutatás számol be:

Iparkamarai illeték 1658 K, tanítói nyugdíj 1802 K, egyenértéki illeték 859 K, bélyeg- és jogilletékből 82.559 K, bor- és hufogyasztási adóból 20.906 K, italmérési illetékből 5825 K, szeszadó és szeszadópótlékból 10.344 K, dohányjövédékből 167.942 korona.

Közegészségügy.

A vármegye területén a közegészségügyi állapotok a múlt hó folyamán általában kielégítőek voltak. A megbetegedettek és fertőző betegek száma nem multa felül a márciusi számot. Járványosan fertőző betegség uralkodott Dégen kanyaró, Ólaszfaluban vörheny. A szőrványos esetek száma ez volt: hasihagymáz 11, difteritisz 15, kanyaró 19, fülömirigy 6, gyermekágyi láz 2, hörkhurut 4, trachoma 2 és hólyagos himlő 2 eset.

A köztisztasági állapotok kielégítőek voltak. A himlő elleni oltás folyamatban van, az orvoshiány miatt azonban lassan haladhat előre.

A csecsemő- és gyermekhalandóság emelkedésében, míg a születések száma aránytalanul csökkent, amit a háború keservei okoznak.

Közigazdaság.

A múlt hónapban uralkodott kedvezőtlen időjárás a tavaszi gazdasági munkálatokat késleltette, de az őszi és a kikelt tavaszi vetések fejlődését is hátráltatta. Az őszi kálóz a buza jobban áll mint a rozs. A buza elég jól bokrosodott, de fejlődésében szintén visszamaradt, a lapos helyeken ritka.

Az árpa és zab vetések jól keltek, de az időjárás miatt lassan fejlődhetnek. A tengeri és burgonya vetése későn vehette kezdetét. A cukor- és takarmányrépa különösen a korábban vetettek jól kelt.

A kései tavasz miatt a legelők is későn zöldeltek ki, úgy hogy a jószág csak április végén volt kihajtható.

A gyümölcsfajtermési kilátásokról még nem lehet véleményt alkotni. A cseresznye, alma és szilva szép virágzást mutat, több helyről a mandula, dió és barack elfagyásáról panaszokodnak.

Közutak.

Az állami és összes tvhatósági közutakra engedélyezett kavicsfedőanyag megrendelése megtörtént, az egyes bányákban a szükséges tört kőnek aprózása és rostálása most van folyamatban.

Az előállított kavicsnak kifuvározására a veszpremi járásba még egy igásfogatot szereztek be, hogy a kényszerközmunkával a múlt évben ki nem szállított fedőanyag a rossz karban levő utakra f. év folyamán kifuvározható legyen.

A vasuti állomásokhoz államköltségen kiépített hozzáfárá utak gondos fentartásban nem részesülven, a keresk. miniszter felhívta az illető vármegyéket, hogy ezek fenntartása körül teen-

dőket vállalják magukra. A miniszter egyuttal részletes utasításokat is adott, ilyen munkák végzése alkalmával az illető ufenntartó hatóság részéről visszatérítendő költségeknek az utalpból való előlegezésére és az államépítészeti hivatalnak ilyen munkáinak ellenőrzésére.

Állategészségügy.

A hasznos háziállatok egészségi állapota kedvező volt áprilisban. Ragályos betegség mindössze három községben fordult elő. A miniszteri rendelet értelmében az állatok összeírása most van folyamatban, az eredményt az adatok hiánya miatt mostanig még nem lehetett megállapítani.

Richtmann Győző m. kir. állatorvos Pápan állását elfoglalta és hivatalos működését meg is kezdte.

Fogház.

A veszprémi kir. ügyészség mellett felállított fogházban a múlt hónapban a foglyok száma 62 volt, amely szám a hó végével különböző címeken 49-re apadt le. Jogérvényesen elítéltek 12 férfit és 11 nőt, a vizsgálati foglyok száma 25, kik közül 15 férfi, 10 nő.

A letartóztatottak április hó folyamán 586 és fél napszámot dolgoztak.

Új rekvirálás. A közéletmezési hivatal a hadsereg és a közellátásra szorulóknak szükségleteit mindenkorban biztosítani akarja az új termésig. Ezért Veszprémvármegye területére újabb rekvirálást rendelt el. Ezen rekvirálás során Veszprémvármegyéből zabon kívül 200 vaggon emberi táplálékra alkalmas gabonát kell biztosítani, amely mennyiséget tisztán csak a termelőkötől akarnák összehozni. A hivatalos eljárás f. hó 24-én kezdődik és 15 nap alatt be kell fejezni. A fejkvótát nem fogják leszállítani, hanem bizonyos korlátozásnak vetik alá az állati takarmányozásra visszatartandó mennyiséget. A rekvirálást biztosok végzik házról-házra járás után. — Evvel kapcsolatban új burgonya rekvirálást is elrendeltek. A burgonyából még kétezer métermázsát kell a vármegyének beszolgáltatni.

H I R E K.

Vizsgák a theológián. A püspöki papevelőintézet növendékei f. hó 21-én vizsgáznak a lelkipásztorokodástamból és a szentírásstudományból; 30-án az egyházjogból és alapvető hittudományból. A tanévet f. hó 31-én zárják be. A végzett kispapokat június 6-án szentlelt áldozópapokká. A félévi vizsgálatokon dr. Rédey Gyula káptalani helynököl.

A városok kongresszusa. Régi panaszkodás a városoknak, hogy érdekeik istapolásában a kormányhatalom részéről nem részesültek kellő méltánylásban. Megindult tehát egy nagyszabású mozgalom, mely a városokat s polgáraikat tömörülésre, szervezkedésre ösztönzi. Ez a szervezkedés feltárja a városok egyetemes, közös érdekeit, módot ad arra, hogy ezeket nyíltan előtárhassák és az egyesült erő nagy súlyával támogatassák. Az országos szervezkedés szükségének kimondása s a módokat megállapítása volt szövényen a városok pénteki kongresszusán. Veszprém várost a kongresszuson dr. Komjáthy László polgármester és dr. Horváth Béla városi főjegyző képviselték. — **Mészáros Károly** pápai polgármester régi tevékeny tagja a városok egyesületének s ezuttal is megválasztották az állandó bizottság tagjaként.

Olvasóink figyelmébe. Eddig hallgattunk arról, amit olvasóink két számon keresztül tapasztaltak. Lapunk t. i. terjedelmében csökkent, amennyiben 6 oldalon jelent meg. Arra számítotunk, hogy ez csak átmeneti állapot lesz. Ugy látszik azonban a közel jövőben javulás nem várható, miért is közöljük olvasóinkkal, hogy a háborús viszonyokból fakadó technikai nehézségek miatt továbbra is szűkebbre szabott terjedelemben küldhetjük lapunkat. Ambícióink, hogy az első lehetőség alkalmával a régi alakban teljesítsük a közönség szolgálatát.

A veszprémi hadiárnyházra újabban a következő adományok érkeztek: Jankovich Béán Endréné 10.000, gróf Festetics Pál 1000, Frankl Jenő 200, egy névtelen veszprémi 130, Bibó Dénesné 100, gróf Esterházy György 100, gróf

Esterházy Béla 100, Pongrácz Béla 100, Zircvidéki Takarékpénztár 50 koronát. Fogadják a kegyes adakozók hálás köszönetét az orsz. gyermekvédő liga veszprémmegyei bizottságának. — A gyermeknapot vármegyénk területén vagy pünkösöd másnapján, vagy az ősszel fogják megtartani. A balatoni fűrdőhelyen július 22-én tartják meg.

Énekes mise. A Dalegyesület nemes, komoly vállalkozása, melyről előző számunkban említett tettünk, újabb, nagyon szép sikert örökít meg az egyesület érdemkönyvében. Erdemes vezetője, **Gadl Sándor**, aki az írg. nővérek polgári iskolájának is énektanára, lelkes ambícióval tanította be a hetven tagú vegyeskört s fáradozását ezuttal is a nagy közönség lelki gyönyörködése jutalmazhatta. A nagy kar a latin misének minden énekszámát pompás énekzetanulással adta elő. A kar tömörsége, hangereje a *Gloriában* s *Sanctusban* megkapó erővel s az *Agnus Deiben* szinte nem várt figyelemzetséggel érvényesült. Néhol a tenor és basszus gyenge árnyalattal kísért, de ezt a többi gyakorlat, a belemélyedés s a latin miseszöveg szellemének átérezése bizonyára megjavítja. Ez leginkább a *Kyrie*ben volt észrevehető, amely ennek dacára is egyszerre megfogta a lelket s előkészítette a következő áhitatos gyönyörködésre. Nagyon szép volt az Offertoriumban s Benedictusban **Csomag Kató** úde, csengő hangjának szöloja. A templom tömve volt intelligens, nagy közönséggel. Ezzel a figyelemzességgel is honorálta a Dalegyesületnek s a kitűnő, lelkes énekeztetés alatt álló leányiskolának szép törekvéseit. Az eredmény a hallgatóságot a legteljesebb dicséret nyilvánítására kötelezte, de büszkén elégedhet meg vele az intézet is, az egyesület is. Összint a kívánságunk, hogy **Csajághy Károly** s **Gadl Sándor** buzgalma, amely az ének kultuszának rajongó szereléből árad, sok ilyen szép, művészi alkalmat s gyönyörködést nyújtson a veszprémieknek.

A Hitelszövetkezetből. A Veszprémi Hitelszövetkezet utolsó közgyűlése az ügyvezető igazgatói álláson kívül hitelszövetkezeti elnöki állást is szervezett s erre **Perényi Antal** kanonok-plébánost, aki huszonhét éven keresztül a szövetkezet ügyvezető igazgatója volt, megválasztotta. A kir. törvényeszk az erre vonatkozó alapszabályomódositást jóváhagyta. A Hitelszövetkezet igazgatósága ennek következtében a megüresedett ügyvezető igazgatói állásra legutóbbi gyűlésében dr. **Csolnoky Ferenc** kir. tanácsos, kórházi ig.-főorvost választotta meg. A megválasztott szívélyes szavakkal üdvözölte meg, hogy a bizalmat buzó kötelességteljesítéssel hálálja meg. Az igazgatóság ezen a gyűlésen **Németh Bélát**, helyettes ügyvezető igazgatót a szövetkezet pénztárosává választotta meg s egyuttal elhatározta, hogy a VI. hadikölcsönre 100 ezer koronát jegyez.

Halálozás. Mai szép versünk magasztalja a gyermekhősöket, a pelyhes állu kis leventéket. Akiket az iskolapadról hívtak harcba, hogy védőszenetjé legyenek az édes hazának. Ilyen ifju honvéd volt **Leitner János** Sándor is, a helybeli főgimnázium hadierősségét tett növendéke. Még a múlt évben besorozták, de csakhamar betegség támadt rá, mely a szép tehetségű ifjut korai sírba vitte. Múlt hétfőn temették az alsóvárosi temető kápolnájából. A temetésen megjelentek volt tanuló társai. **Skrivanek Béla** VIII. o. tanuló meghatóan szép beszédben bucsuzott el a kedves tanuló társától, a haza védelmére elhívott ifju hőstől és sírjára elhelyezte az osztálytársak gyönyörű koszorúját.

Év vége a főgimnáziumban. A vall. és közokt.-ügyi miniszter rendelete alapján a középiskolákban ez évben évrő vizsgálatok nem lesznek. Így a tanév zárása bizonyos módosulást szenved. A helybeli főgimnáziumban a következő program szerint történik: május 20-án Arany-ünnep a várm. dísztermében. Kezdeté 1/2 10 ó. kor, május 21—26. tartanak a vizsgálatokat helyettesítő összefoglaló tanórák, május 27-én reggel 1/2 9 ó. kor Te Deum, máj. 29-én szóbeli éretts. vizsgálat, június 8-án írásbeli és 9-én szóbeli magánvizsgálatok.

A népszámlálás eredménye. Veszprém-ben az összehasonlított munkálatok még folynak. A lélekszám megállapítása tehát csak hozzávetőleges s-közélszár a 15 ezerhez. A nők száma 2536-tal több, mint a férfiaké. A háztartások száma 3287. Ló van összesen 355, szarvasmarha 1201 és sertés 3990 darab.

Pápan 18.421 lelket írtak össze. Ebből 10.853 nő s 7568 férfi. A férfiak közül őstermelő 1100, iparos 1380, egyéb foglalkozású 2771. A fiugyer-

mek száma 2318. A nők közül őstermelő és őstermelő által eltartott 9093, iparos és gyári munkásnő 1137, egyéb foglalkozású 6263, leánygyermek 2360. A lovak száma 633, a szarvasmarháké 1852. A bevetett terület nagysága 1000 négyeszőg-öles holdakban 2780 hold. A város lakosságából csak 1978 képes saját terméséből ellátni magát. A többi közellátásra szorul.

Kézimunkakiállítás. Az irlalmasnővérek intézetében a szokottnál kisebb kézimunkakiállítás május 22-én délután és 23-án reggel 8-tól 12-ig, délután 2-től 6-ig megtekinthető.

Hadikölcsön árwapénzekből. A vármegye árvaszéke a VI. hadikölcsönnél is módot nyújt a kiskorúak törvényes képviselőinek, hogy a gyámpénztári tőkét hadikölcsönbe fektessék. — Jegyzés tehető a veszprémi kir. adóhivatalon kívül mindazokban a vármegyei takarékpénztárakban, amelyekben árwapénzeket helyeztek el. Ez az összeg megközelíti a 2 millió koronát.

Egy éves női kereskedelmi szaktanfolyam Veszprém-ben. A tanfolyam 1917. szept. 10-én nyílik meg. Beiratlási díj 10 K. Tandíj 120 K, mely havi részletekben is fizethető. Felvehető azok, akik a polgári vagy felsőbb leányiskola, avagy a gimnázium IV-ik osztályát sikerrel végezték. Az iskolázottságukat bizonyítvánnyal igazolni nem tudó, de 16 életévüket betöltött nők felvételi vizsgálat alapján vehetők fel. A beiratás 1917. május 26-án kezdődik és június végéig tart. A beiratkozás a veszprémi felsőkereskedelmi iskola igazgatóságánál (Óvári Ferenc-utca) történik naponként d. e. 10—12-ig. **Mattushek Richárd**, igazgató.

Tisztviselők beszerzési csoportja. Maga a kormány is támogatja a tervet, hogy a tisztviselők beszerzési csoportokat létesítsenek. A pénzügyminiszter legutóbb a somogy megyei főispánt szólította föl, hogy az állami, vármegyei s városi tisztviselők beszerzési csoportját szervezze. Erre a célra 250 ezer korona kamatmentes kölcsönt is folyósított. A főispánnal együtt az alispán fáradozhatlanul dolgozik ebben a szociális fontosságú ügyben s legelőször ruha- és cipőjavító műhelyt és szabótermet létesítenek. Nincs kizárva, hogy a veszprémi tisztviselők javára is életre kel hasonló mozgalom.

Fizetik is, viszik is a réztárgyakat. A pozsonyi katonai parancsnokság Veszprém városnak réztárgyak árának térítése címén 853 kor. 69 f-t küldött. A tanács ebből az összegből a feleket megillető részt kiutalta s a pénztárt a kifizetésre utasította. Akik tehát elismervény birtokában vannak, a nekik járó összeget a városi pénztárnál fölvehetik. — A polgármester szigorú figyelmeztetéssel szólítja föl a közönséget, hogy visszatartott réztárgyaikat, különösen pedig a vízmelegítőket az orsz. felkötőponthoz szállítsák be. A hatóság szigorú felmunkát eljáratást indít s a késlekedőktől réztárgyaikat kárterítés nélkül elkobozzák.

A fürdőzők maguk gondoskodjanak lisztől. A közéletmezési hivatal egy rendelkezést tett közzé a napokban dr. **Véghely Kálmán** alispán. Eszerint a fürdőzés végett lakóhelyéről távozó közönség a nyaraló helyen vagy fürdőben liszt vagy kenyérellátásban nem részesül. Ennélfogva szükséges, hogy a kellő lisztmennyiséget ki-ki magával vigye. Evvel el akarják kerülni a kettős ellátást.

Kedvezmény tanítóknak. Lipik fürdő tulajdonosa mindazoknak a nemzetiégi vidékeken működő tanítóknak, akik magyar tannyelvű iskolában tanítanak és a háború folyamán rokkantná váltak, gyógykezelésük idejére kedvezményt biztosít 50 % erejéig. Ezen kívül teljesen elengedi a zene-, gyógy- és fürdődíjakat.

A szorgalom megjutalmazása. A vall. és közoktatásügyi miniszter a veszprémi és pápai iparostanöskolába járó legjobb viseletű és előmeneteli tanuló megjutalmazására 50—50 koronát utalt ki.

Ármegállapítás. Vármegyénk alispánja a takarmányrepa árát a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg mmázánkint 13 kor-ban állapította meg. Ha a tulajdonosok fölöslegűt ezen az áron nem hajlandók rendelkezésre bocsátani, a kerületi parancsnokságok a törvényhatóságok utján rekvirálást rendelhetnek el.

A burgonyafogyasztás korlátozása. Dr. **Török Gyula** rendőrkapitány hirdetményt tett közzé. A hirdetmény szerint f. hó 15-étől kezdődőleg a burgonyát állattartás céljaira felhasználni nem szabad.

— **A tanonciskolák tanéve.** A jövő iparos és kereskedő nemzedék képzésének érdekében szükséges, hogy az iparos és kereskedő tanonciskolák folyó tanévi működése is a szabályszerű határidőben, tehát június hó végével nyerjen befejezést. Különösen szükséges ez azon tanonciskoláknál, amelyeknek a váratlanul előállott kényszerhelyzetből kifolyólag tanév közben hosszabb szüneteket kellett tartaniuk. A jelenlegi rendkívüli viszonyok következtében azonban a folyó tanévben is állhatnak elő olyan kivételes körülmények, amelyek indokolták teszik egyes tanonciskolák működésének a fenti időpont előtt való befejezését. Ennélfogva a vallás- és közoktatásügyi miniszter felhatalmazta a kir. tanfelügyelőket, hogy indokolt és méltányos esetekben a tanonciskolai bizottság előterjesztésére a tanonciskolai tanítás korábbi befejezését engedélyezze.

— **Legujabb.** Fővárosi tudósítónktól: *Berlin.* Orosz lapok szerint az orosz és japán kormány múlt évben titkos szerződést kötött, mely Oroszország és szövetségesei között esetleg támadó konfliktus esetén aktuális lehetne. E szerződést az antanttal szemben való viszony biztosításának kell tekinteni.

Berlin. A francia hadügyminiszter kijelentette, hogy az orosz hadsereg feltételezése felszabadította a német hadsereget s ez minden sikert lehetlenné tesz a nyugati fronton.

Hága. Orosz kormány Moszkvában teszi át székhelyét. — Az orosz kormány megengedte, hogy az orosz lapok a német kancellár beszédét közzéjék.

— **Lisztellátás.** A következő két hónap meg az eddiginél is nagyobb takarékosagra kötelez mindenkit. Nem szabad megtértenie, hogy az elcsüggedés, elkeseredés elernyessze kitarításunkat s gyengítse a hatalmas erőfeszítést, mellyel a világtámadást viszonzni s visszaverni segítünk. Ez a két hónap máskor is nehéz időszak volt. Nagy takarékoságot kíván most is, de egész bizonyos, hogy lisztellátásban fennakadás nem lesz. Az orsz. közéleti- és hivatali hirdeti ezt, mert bizik, hogy máj. 15-iké után a megmaradt vetőmagfelesleg beszállítása is gyarapítja a tartalékokat. Az erre vonatkozó intézkedés vármegyékészerte folyamatban van. Az is valószínű, hogy nagyobb romániai szállítmányokra is számíthatunk, mert a szállító kocsiak a petroleum- és benzinszállítás alól felszabadulnak. A Haditermény vármegyei kirendeltsége szerint vármegyénk kenyérlisztellát bõven rendelkezik. A finom- és főzõliszt a 90%-os őrési aránnyal kevesbedett s így ebben átmenetileg bizonyos hiány jelentkezik. A fogyasztók nagy része nem tudja, hogy fejkvótát hónapok előtt leszállították s így már senki sem kapja meg azt a lisztmennyiséget, amit lisztjegye mutat. Költségkimélemből a város nem iratja át a régi lisztjegyeket s innen ered az a látszat, hogy a megállapított lisztmennyiséget nem utalják ki. Pedig kiutalják, csak hogy nem a régi, hanem a változott fejkvóta arányában. Mindenki tudja, hogy a hosszú nyári napokban, ezekben az izzasztó munkanapokban nehéz kötelességek várnak reánk, de azt is éreznie, tudnia kell mindenkinek, hogy a hazavédelem nemcsak a fronton, hanem idehaza is folyik s hogy aki a megszokott kényelem s bőség némi hiánya miatt zúgolódva, csüggedve hajlik megadásra, éppen úgy vét a haza szent ügye s a honpolgári kötelesség ellen, mint aki a harcitermen fegyverét elhagyva rohan az ellenség karjai közé. Szálljon meg mindannyiunkat a hazafiás kötelességérzet szent ihletettség s nélkülözve bár, békés türelemmel várjuk a jobb jövődõt.

— **Ébresztõ óra, meg a sötét utca.** Régi dolog, hogy küzdelmek, életnehézségek hozzák össze az egyébként mesébe illõ ellentéteket. Bizonyos, hogy a furtangos elmének is része van mindebben, de az is bizonyos, hogy a találékonyságot nem a szõlyében álmadozó, puha élet, hanem a megpróbáltatások kemény útjai élesztik. A háború mindegyik elégséges példával szolgál és eszerint az se lehet valami csodálatos dolog, hogy az ébresztõ óra meg a sötét utca viszonyt kötötték. Éppen úgy, mint Veszprémben a villanytelep s az utcai sötétség, holott egybeesett, legalább is a közeli városokban a villanyteleppel a reggelig tartó utcai világosság tart állandó, jó viszonyt. Hogy nálunk miért van így, azt tudjuk. Nincs elég olaj. Hogy másutt miért van ellenkezőképpen, az is valószínűnek látszik. Van elég fűtőanyaguk. Ehez a kétféle viszonyhoz most a következőt okozkodásnak ezt a kérdőszócskát kellene kapcsolnia: miért?... de mivel most az a fő dolog, hogy a fenti címet megmagyarázzuk, a miért-eket mellőznünk kel. Ugy

esett a dolog, hogy az előbbi hold-korszakban, amikor a csillagoség szép legendájának nagy hegedőse, Dávid király, nem fordította hepe-hupás földgolyónk s még hepe-hupásabb városunk felé teljes holdfényben ragyogó ábrázatát, kora tizenegyóra záróra után a teljes sötétség lebegett városunk felett. Igazi szurk sötétség. Szurkosabb, mint a minden sötétségek ösköde, amelyet a fiat lux oszlatozott el. Szurkosabb, mert akkor sem senki sem élt, aki az ösködeben félt volna, ellenben a mi szóbanforgó utcai sötétségünkben minden emberi lény szurkolt. Szurkolt bizony az a jobb sorsra született halandó is, akit végzte az éjféli féle közeledő sötét estén az utcára sodort. Az utcan azonban a végzet a sodrást ütőközre módosította, azután meg taszigálásra, bukfenézésre, mert minden szemközti jövő beleakadt a maga kontrájába. A mi halandó társunk az agyongyötrés miatt már-már a szóbeli végrendelkezés emelkedett pillanatokot kívánó aktusához akart fogni, — hiszen a tanuk ott mellette hemperegtek, — amikor a szükséges fölemelkedés közben esetleges jobb tanácsért felöltöje zsebébe nyúlt s ott egy kicsike, kerek jószág akadt a kezébe. Ébresztõ óra volt, a zsebbeli zsánerből. Hopp! Megvan! Kész a menekvés!... villant át az agyán egy ötletes, mentõ gondolat. Az órát fölhuza, az ismerős, sötétben is forgatható mutatókat meg addig csavarta, míg az akkori órászámhoz ért s ime elkezdődött a hangos, éles csilingelés. Ő megindult előre, a szemközti jövőt meg kitértek — oldalt. Az ijedősebbek lámpa nélkül iramodó motort, biciklit emlegettek. Akik jó előre kitértek s ráérték kissé kontemplálni, azokat is csak a kétség burkolta. Ezt jeldzte kérdésük is: Mi a fene lehet ez!... Halandónk pedig bátran haladt hazafelé, az órát folyton huzogatva, csilingeltetve. — Minden más halandó felretért előre. Megirta azonban nekünk, hogy a következő-sötét-korszakra mást tervez, mert az órát sajnálja. Kocsisengert, vagy juhkolompot szerez s ezzel fogja kényszeríteni a záróra után leszálló makacs sötétséget, meg a szembejövőket, hogy a békés polgárokat esetleg kevésbé békés otthonukba hazakeressék...

— **Nem lesz új vonat a dombóvári vonalon.** Mult számunkban megírtuk a szombathelyi üzemeltetőség tervét, hogy a veszprém-dombóvári vonalon két tehervonathoz személykocsikat csatolnak utasok részére. A helybeli állomásfőnökség most arról értesít, hogy a jelzett vonatok egyelőre nem közelednek.

— **Fagylaltnak nem adnak cukrot.** A cukorközpont takarékosagra figyelmeztet a cukorfogyasztást illetőleg. A jelenlegi mennyiséget továbbra is fõntartják, de emelésről szó sem lehet s jegeskávét, fagylalt készítéshez újabb cukrot nem engedélyez. A vonatkozó szigorú korlátozó rendelet legközelebb megjelenik.

— **A városi adóhivatalból.** A városi adóhivatal felszólítja mindazokat az adózókat, akik az 1909. évi XI. t.-c. 26. §-a értelmében esedékes adótartozásukat e hó 15-éig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény körhírre tételétõl számított 8 napon belül, vagyis e hó 24-éig annál is inkább fizessék be, mert eltenkező esetben ellenük a záloglási eljárás azonnal meg fog inditanni. Amíg a folyó évi kivetéseket be nem fejezik, a befizetések a mult évi arányában teljesítendők. Hasonlóképp tartoznak fizetni a mult évben jövedelmi adóval megrovottak és a birtokrendezési, tagosítási költséggel hátralekos földtulajdonosok. Veszprém, 1917. május 16.

— **A kása.** Mult számunkban tévesen jeleztük, hogy a város kását kapott. Azzal helyesbítjük, hogy a város a kását megrendelte s a központ kiutalta. De még nincs itt.

— **A balatoni fürdők élelmezése.** A kérdés nem könnyű. Találni kell módot, hogy a várható 40–50 ezer állandó fürdővendég és a várható 60–70 ezer, itt tartózkodni óhajtó, vagy átutazó vendég élelmiszert kapjon. A háború második és harmadik, mult évi nyarán a vármegyei közellátás terhére ment a balatoni fürdők élelmezése. Azonban az idén a vármegyei ellátásra szükséges mennyiséget annyira megszorították, hogy a vármegye a rengeteg idegent élelmiszerral keilően ellátni nem képesek. Azonban gyakorlati jó megoldás kínálkozik, melyre a Balatoni Szövetség hívta fel az érdekeltek figyelmét. A balatoni fürdővendégek zöme fővárosi. A főváros közellátás raktárai adjanak a Balatonra annyi lisztet és egyéb hatóságok cikket, amennyi a fürdővendégek otthoni tartózkodásuk alatt elfogyasztanának. Hasonlóan az ország egyéb városából, vagy községéből jó-

vóknak is adassék meg a mód, otthoni lisztjegyük itten való beváltására. A liszt kiosztás szerint lennének kiváltandók a többi jegyek is. A főváros a maga készleteiből adhat ide, a többire nézve a Közélelmezõ Hivatal hivatott. A Balaton felsõ partjának ellátásánál nehezítõ körülmény az, hogy egyik felõl a Bakony, másik felõl nagy víz van és a kettõ között levõ dombos-hegyes vidék apró községei kevesebbet termelnek, mint amennyi a nyári fogyasztásra elégséges. Idegenbõl kell hozni nagymennyiségû élelmiszert, mire nézve a szövetség a Balaton három forgalmas pontján Siófokon, Balatonalmádiban és Balatonfüredfürdõn élelmezõ szövetkezeteket szervezett, melyek nemcsak a saját fürdõjûk, hanem a szomszédos fürdõk élelmiszertel való ellátására is hivatottak. A fontos az, hogy a hatóság a szövetkezeti ellátást támogatásban részesítse és módot nyújtson a Balaton mellett való tartózkodásra. A zöldség- és fõzelékfelékrõl a Balatoni Szövetség gondoskodott. A tejellátás elõreláthatóan igen nehéz lesz és erõs uszorától kell tartani. A hús kérdése kielégítõ megoldást fog találni, mert hus van elég bõven és nem drágább, mint másutt. A baromfi, tojás, olyan drága, mint Budapesten, ha pedig ezt a mértéket túlhaladja, a balatoni élelmezõ szövetkezetek fognak gondoskodni arról, hogy idegen piacokról hozott árúval az esetleg fellépõ uszorát leszereljék. Foglalkoznak persze az egyéb cikkek dolgával is, — minden esetben jól cselekszik az, aki magával viszi azt, amibõl készlete van, így például cukrot, kávét, burgonyát. Ha minden tényezõ megteszi a magáét, semmi különösebb baj nem lesz az ellátás körül. Az igényesebbek nem találnak meg mindent, amit keresnek, de a szerényebb ember minden nap jól fog lakni. És kívánhatunk-e a mai viszonyok között egyebet?

— **Veszprém város polgármestere** közzé teszi, hogy a honvédelmi miniszter 5000—1917. eln. sz. k. rendeletének megfelelően a katonai munkásszolgatagok részére fizetendõ napszámbért a városi mezõgazdasági bizottság javaslata értelmében a Veszprém város területére élelmezésben és napi 4 korona munkadíjban állapította meg. Élelmezésûl a katonai munkásszolgatag tagjainak ugyanazt kell adni, amit ezen a környéken abban a szakmában, amelyben a munkásszolgatag tagjai dolgoznak, élelmiszer mások is rendszeresen adni szoktak.

— **A romániai vetés.** Romániában az összes szántóföldeknek több mint egyharmadát már az õsszel elvetették. A vetések állása normális. A közgazdaságunk alatt álló terület bevetésének össz-eredménye felülmúlja a várakozást. Kedvezõ idõjárás mellett legalább is jó átlagtermésre van kilátás.

— **Burgonyaliszt cukrászoknak.** A gyõri iparkamara közli, hogy a cukrászoknak burgonyaliszttal való ellátása semmiféle akadályba sem ütközik. Szükségeiket a polgármesteri, illetve alispáni vagy fõszolgabírói hivatalnál jelenthetik be. Az orsz. Közélelmezési Hivatal eddig is nagyobb mennyiségû burgonyaliszttel ajánlott föl a törvényhatóságoknak, de csak kevesen vették igénybe. Legtöbb város s vármegye nem is válaszolt a felszólításra.

— **Visszatérítik a lisztet.** Az izraeliták részére az orsz. közéleti- és hivatali laskaliszttal utalt ki. Az egyes városok izr. családjai között az ebbõl készült laskát osztották szét. Most a laska súlyának megfelelõ lisztmennyiséget vissza kell téríteni mindazoknak a zsidó családoknak, akik saját gabonával, vagy lisztel rendelkeznek. Pápan a városi közéleti- és hivatali hivatalnál kiadta erre vonatkozó rendeletét. Ha nem lesz foganatja, kényszerbeszállítást hoznak folyamatba.

— **Burgonyát nem szabad szállítani.** Dr. Török Gyula a vármegye alispánjának egy rendeletét közölte velünk, mely szerint burgonyát a városból csakis az Országos Burgonya Közetitõ Iroda részére, illetve annak rendelkezése alapján lehet szállítani. Ugyanez áll a vetõmagra is, amelyet csak akkor szabad az egyik gazdaságból a másikba szállítani, ha az átszállítandó vetõmag címen az elsõ rekvizitálás alkalmával nála meg lett hagyva és a tulajdonos az elszállításra hatósági engedélyt nyert.

WELLNER GYULA
készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Foghuzás • Mûfogak • Fogtömés

Hálanyilatkozat.

Mindazon kedves rokonainknak, ismerőseinknek és barátainknak, különösen a helybeli főgimnázium tanulóifjúságának, kik szeretett jó fiunk **János** elhunyt és temetése alkalmából részvételüket bármily módon nyilvánítták, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Leitner-család.

IRODALOM.

* „Nemzedékek” irodalmi vállalat. Beharangozó illetné meg tárgyat, de arról már lekecsünk, mert az a nivós, külsejében finomult izlésű, tartalmában elsőrangú füzet, melyet be kell mutatnunk a Veszprémi Hírlap olvasóinak, már a husvéti könyvpiacon megjelent. Jött, látott. És pedig közönyt fűt és lent. És ezen a ködön, esőn, boron kell győznie diadalosan, amilyen bizó a programja, amilyen félrenézéstelen halad arany-száj, költő, tudós megfogamzójuk: rosszakarát, nemtörődömség között. Második cikkét káprázta az a lelkes, jöreménységgel eltelt kis gárda, mely a Nemzedékek köré sereglett: *A szírontakot és a repkényt*. S a harmadik cikk lesz rá sorsára találó: *Ad asztrá*. Országutjainkat, dűlőinket szegélyező gyógyfűveké. Elitapossák, elhagyják pusztulni az országuton, mint a zsályát, ürmet, fehérőherét, ezerjófűvet betegséggógyító erejükkel, réti, egy-szagu illatukkal, s haladnak egész arccal tartanak a városok bódító virágházai felé, a raffinéria csinált virágai közé.

Oh szeretjük és kötelező taksaként megvesz-szük a keresztény könyveket. Pártoljuk a keresztény irodalmat. Filléreinket oltáira rakjuk. De nincs választék. Odaát az izlés ezer fajtáját elégitik ki. Odaát kiszolgálják az és rossz tulajdonságainkat. Belerészegetnek a szeretkezésbe. Mit bánják, ha a malom csurgatóján hanyatt is vágódnak. A nyomor-ból is csak a szennyet látják, a palotában a köpő-csészét. De erre vannak diszponálva. Az a félénk, sokszor se stilben, se mondanivalóban nem új könyv, amit eléd engednek öreg cenzorok kevés író irásából, semmi választást se enged. Ugy vagyunk, mint lapjainkkal. Nincs választék. A ruhás boltból, bazárból kijöhetünk evvel a szóval. Miért ne jöhetnénk ki a könyvesboltból? Ha natu-ralizmus, realizmus, impresszionizmus kell, itt van. Kiszolgálják elsőrangban. Tiszta, örökárú. Ne félj, mi tudjuk, hogy nem fizetsz rá a lelked üdvös-ségével! Van ilyen könyvünk néhány s tudjuk, hogy fölemelték a lelkünket. Vágytuk a fehér Jézust, szinte kitűzsedett lélekkel a szent Szűz nevét kiimádkoztuk. S azokat a könyveket az egyházi cenzor csak erősen kihuzkodva, vagy egyáltalán nem engedte volna kath. vállalatban. Pedig pár évtized múltán haladottabb izléssel beiktatódnak az ajánlható, olvasható könyvek seregébe.

A Nemzedékek vállalat *Prohászka* igéjével lépett a nyilvánosság elé s magának a nagy apos-tolnak „Hervadt tulipán, örök árvalányhaj” című könyvével.

Elsőrangut nyújt a vállalat külsőben, belsőben egyaránt. De hát az a mi nyavalyánk, hogy hosszú kritikákban eldicserjük, megszerettjük és szeret-jük a ker. irodalmat.

Prohászka cikkének befejező passzusával mondom: „Ne felelj, hogy szeretsz, itt egy felelet van: az a tett. Tégy, ha teszesz, akkor szeretsz.”

A Dunántul egyik legszebb kulturális hajtását ápolítod, gyámolítod. Az a szín annak virága, ékes-sége pompázik föl a vállalatban. A himes réjtét, tüzös borait, Bakony sötét ködét, siktlikrú nagy rónavizeit, folyóit, áldott lankáit, mezőit kapja az olvasó. Éke, gyöngye tetszik föl a szépirodalmi művekben, melyekben egy se állhat nivón alul. Pannónia virágos, híres kertjeit, melyeket művészi képben, megfestve csak a kiváltságos helyzetűek szerezhetnek meg. A festmény akkor is csak részlet. Az írás a fantázia szárnyán egész nagyot ölel át.

V—th.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfi-zetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkróni-kávi” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasár-napi Ujság” kiadói hivatalában (Budapest, IV., Egye-tem-utca 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára létevé 2 korona 40 fillér.

A háború krónikája.

Május 13. Az angolok az arras—lensi, az arras—douai és az arras—cambreii uton tegnap este a legerősebb tüzéségi előkészítés után helyenként sűrű tömegekkel támadtak. A németek visszaverték őket. — Keleti és délkeleti harc-tér változatlan — Az Isonzó-arcvonalon Tolmeintől lefele, az olaszok ma reggel mindenféle kaliberű ágyuból több órán át igen erősen tüzeltek.

Május 14. Nyugati harctéren az angolok nagy támadásai meghisultak. — Keleti és délkeleti harctéren niucs semmi újság. — Az Isonzó-had-seregénél tegnap heves tüzéségi harcok lobbantak lángra. Az ellenség Tolmein és a tenger között az egész harcvonalon működésbe hozta ágyuit és aknavetőit. Az ellenség tüzeleése egész éjjel szakadatlannal folyt és most is tart.

Május 15. A tengerpart mentén, az Ypern-és Wytschaete-hátjában a tüzéségi tevékenység időnként növekedett. Az erős tüzéségi tűz az arrasi csataterén napközben helyenként csökkent. — Keleti és délkeleti harctér változatlan. — Az Isonzó-mentén a tüzéségi csata megszakítás nélkül tart. Az ellenség tüze olykor a legnagyobb heves-ségre fokozódott.

Május 16. Keleti és délkeleti harctérről nincs jelenteni való. — Háromnapos tüzéségi előkészítés után, amelynek folyamán az ellenség Tolmeintől le egészen a tengerig, összes ágyútegeit és akna-vetőit működésbe hozta, tegnap megindult Isonzó-hadseregünk ellen a gyalogsági támadás, amelyet Olaszországtól szövetségesei újból és újból köve-teltek. Az ellenség több mint 40 kilométernyi arcvonalszélességben számos helyen támadt vonalaink ellen. Az olaszok mélyen tagozott támadó tömegei már ágyúink és géppuskáink tüzeiben összeomlottak. — Ypern és Armentières között tart az élénk tüzéségi tevékenység. Az Aisne- és a Champagne-arcvonal több helyén a tüzéségi harc ismét erősödött.

Május 17. Keleti és délkeleti harctéren kü-lönös esemény nem volt. — Az új Isonzó-csata ötödik napja épp oly heves harcok közt tett el, mint az előző nap. Az ellenség nagy szívóssággal minduntalan támadásra vezette tömegeit. Ezer-száma áldoztak fel az olaszokat. Fegyvereink ismét teljes sikerrel állottak meg a hácot. A reg-geli órákban az ágyútűz ismét megéledt. A csapataink által beszállított foglyok száma 2000-re emelkedett, akik között mintegy 50 tiszt is van. — Nyugati harctéren a kedvezőtlen időjárási vi-szonyok mellett a harci tevékenység csekély volt.

Május 18. A 14-éről 15-re virradó éjjelen könnyű tengeri haderőnk egy osztaga az otrantói utban sikeres előretörést hajtott végre, amelynek egy olasz torpedónaszádból, 3 kereskedelmi gőzös és 2 felfegyverzett órhajó esett áldozatul. Az órhajókról 71 angol elfogtak. — Az Isonzó-melletti harcok tegnap, aránylag nyugodt éjszaka után, ismét hevesen föllángoltak. Az olasz támadó tömegek, amelyek szakadatlanul erősítéseket kaptak, fő ütköztük a Plava-Salanó-i völgyzorosztól ke-letre húzódó hegylánc és a Görce kapui előtti vonalaink ellen irányították. Nem kevésbé sike-resek voltak ránk nézve a Görctől keletre vezet őrszágutak melletti harcok. Egy bravuros és teljes sikerű ellentámadás alkalmával 400 foglyot ejtettek. — Vauxaillonnál és Laffauxtól keletre meglepő rajtaütéssel a németek némi eredményt értek el.

BUTOR,

zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre ke-restetik. Cím a kiadóban.

Keresek 50—70 magyar hold szántó-földet megvételre. Vasúthoz nem messze, jó épületekkel, esetleg élő és holt leltárral. Közvetítők ne irjanak! elsődendő szakember, intenzív gazdaságokban szőlőművelés-sel is egybekötve, állást keres. Cím a kiadói hivatalban.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Tóth Kálmán m. kir. honvéd őrnagy és udvardi Kossuth Mária leánya Irma, Mária, Éva, Stefánia, Klára r. kath. — Horváth József máv. pályaőr és Lampert Ilona leánya Jolán r. kath. — Molnár József nyomdász-segéd és Sulyok Anna fia Géza r. kath. — Tretyén András máv. mozdonyfűtő és Horváth Mária fia Lajos ref. — Auer Ferenc cipészsegéd és Takács Mária fia Ferenc r. kath. — Farkas Ferenc gazdasági cseléd és Szabó Julianna leánya Erzsébet r. kath. — Tombor László kir. aljárásbíró és Bátor Sándor leánya Sa-rolta, Gabriella, Janka r. kath.

Halálozás.

Szabó István csizmadiaiparos r. kath. 85 éves. — Özv. Csomai Imréné Raksányi Mária magánzó ref. 75 éves. — Varga Erzsébet ev. 8 hónapos. — Simon Ferenc r. kath. 3 hónapos. — Leitner János Sándor tanuló r. kath. 18 éves. — Galambos György mező-gazdasági cseléd r. kath. 77 éves. — Plank János föld-míves r. kath. 56 éves. — Ficzek Vendel szabóiparos r. kath. 44 éves. — Bencsik Mária r. k. 8 éves. — Tepper Rudolf fodrászsegéd r. kath. 70 éves.

Házasság.

Börzsey Zsigmond géplakatossegéd r. kath. és Krich Mária napszámoló r. kath. — Józsika Alajos vízvezetékí szerelő r. k. Wellner Anna varrónő r. k.

APRÓHIRDETÉSEK.

Suly László biztosítási és bankirodája Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* főképviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági bizto-sításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb rész-venytársasági, valamint vállalati *részvényeket, értéks állampapírokat, hadikölcsönkötvényeket* saját szám-lára vásárol és forgalmi áron elad. *Osztálysorsjegyet* elad.

ELADÓ HÁZ. Iskola-utca 4. számú ház, melyen van 2 veranda, 6 szoba, fürdőszoba, 2 cselédszoba, konyha, kamra, külön mosó-konyha és mellékhelyiségek, szabad kézből ELADÓ. Parkszerűen rendezett kert fenyő-fákkal. Értekezni ugyanott lehet.

Erdő-eladás.

Veszprémtől 6 kilométernyire — műut mellett — 20 kat. hold erdő fája kiterme-lésre eladó.

Házeladás.

Veszprémbe a belvárosban egy na-gyobb emeletes ház eladó.

Veszprémbe a Jeruzsálem-hegyen, a Báthory-utcában, a volt Holles-féle telken 2 kétszobás ház és 1 házhely eladó.

Bővebb felvilágosítás — szíveségből — nyerhető Veszprém, Szabadi-utca 3. sz. Biztosítási iroda.

Éladó ház.

Veszprémbe, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 félszer és 2 udvar. — Az utcafeleli lakás boithelyi-séggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcisz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitel-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK. átalakítását és hangolását
jutányos árbán számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmányborí-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tetszés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61